

KAIP EFEKTYVIAI RENGTI NUASMENINTAS SKAITMENINES (AR POPIERINES) DOKUMENTŲ KOPIJAS

Valstybės tarnautojai ir kiti viešojo sektoriaus darbuotojai dažnai susiduria su efektyvaus dokumentų nuasmeninimo (dokumente paminėtų privačių asmenų asmens duomenų šalinimo) problema. Kartais tai daroma visiškai neefektyviai: dokumentas kopijuojamas, tada korektoriumi užpaimami asmens duomenys, tada dokumentas skenuojamas ar kopijuojamas iš naujo. Tarpinei dokumento versijai rengti švaistomas popierius, laikas, o galutinis du kartus kopijuotas dokumentas neišvengiamai yra prastesnės kokybės.

Šiame dokumente paaiškinsiu, kaip dokumentus nuasmeninti *efektyviai, išvengiant tarpinių žingsnių* (spausdinimo, duomenų užpaimimo korektoriumi), ir – *visiškai nemokamomis priemonėmis*.

Visų pirma, žinoma, reikės programinės įrangos. Ją galima laisvai atsisiųsti, ji yra nemokama, ir, nemaža tikimybė – jau įdiegta Jūsų kompiuteryje. Tačiau jei ne...

PROGRAMINĖS ĮRANGOS PARENGIMAS DARBUI

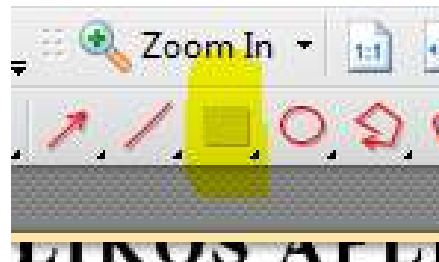
[1] Visų pirma reikės įsidiegti reikiamas priemones. Jei kompiuteris, kaip daugelyje valstybės įstaigų, yra su MS Windows, tam, visų pirma, reikės programos „[PDF-XChange Viewer](#)“, su kuria slėpsime asmens duomenis, ir programos „[PDFCreator](#)“ – virtualaus spausdintuvo, kuriuo bet kokį dokumentą (ir Word, ir Excel, įskaitant ir PDF dokumentą, redaguotą su PDF-XChange Viewer) galima paversti paprastu PDF failu¹. Šio dokumento rašymo metu naujausios šių problemų versijos buvo atitinkamai 2.5.315.0 ir 2.1. PDF-XChange Viewer programos svetainė ganėtinai paini, tad iškart spauskite mėlyną mygtuką dešiniau „[DOWNLOAD NOW](#)“, ir atsisiųsite nemokamą programos versiją². Diegimas gali šiek tiek užtrukti (ir greičiausiai tai turės padaryti įstaigos IT specialistas³), tačiau laimei tai – vienkartinis darbas.

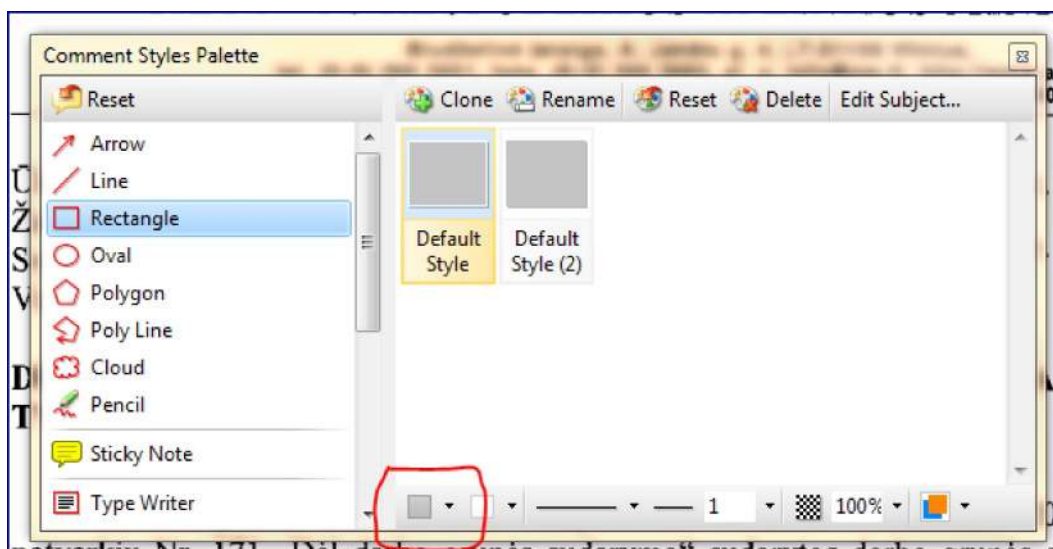
- 1 Vietoje PDFCreator galima naudoti ir kitus virtualius spausdintuvus – [Bullzip](#), [CutePDF](#) ir pan. Diegiant PDFCreator siūlau **nediegti** kartu peršamos programos PDFArchitect. Taip pat, antivirusinė programa gali skųstis dėl programos „PUA/Installmonetizer.Gen (Cloud)“, kuri, diegiant PDFCreator, siūlo įdiegti ir kitas programas. Tai nėra pavojingas elementas, tiesiog – vienas iš nemokamų programų platintojų būdų užsidirbti. Galima saugiai neleisti jam veikti ar jį ištrinti – kaip pasiūlys antivirusinė programa.
- 2 Ši programos versija mūsų tikslams visiškai tinka ir iš tiesų nėra bandomoji versija, kaip gali atrodyti iš užrašo „Try this product for free“. Tiesiog už pinigus galite gauti ir papildomų funkcijų. Diegiant PDF XChange Viewer dialoge *Registration Information* vietoje numatytosios parinktės „*Pro Version*“ reikia pasirinkti „*Free Version*“.
- 3 Jei norite įdiegti programą tik į savo paskyrą (nenaudojant administratoriaus teisių ir be IT specialisto pagalbos) rinkitės „Portable version (ZIP)“ programos variantą.

[2] Programoje PDF-XChange Viewer nukeliamume į meniu „View“ > „Toolbars“ ir įsitikiname, kad yra įjungta įrankių juosta „Comments and Markup Toolbar“. Jei nėra įjungta – ją įjungiamo.

[3] Dirbsime su viso labo vienu įrankiu iš tos „Comments and Markup Toolbar“ įrankių juostos – „Rectangle Tool“ (stačiakampio įrankiu), štai šituo, pažymėtu geltonai:

Pakeiskime įrankio nustatymus, kad jis tiktų nuasmeninimui. Spragtelėjus „Stačiakampio įranki“ ir palaikius paspausta iššoks įrankio nustatymų langelis. Čia reikia pasirinkti stačiakampio spalvą (aš renkuosi švelniai pilką – skirtingai nuo baltos ji parodys, kad ja uždengtoje vietoje kažkas buvo, bet yra paslėpta):

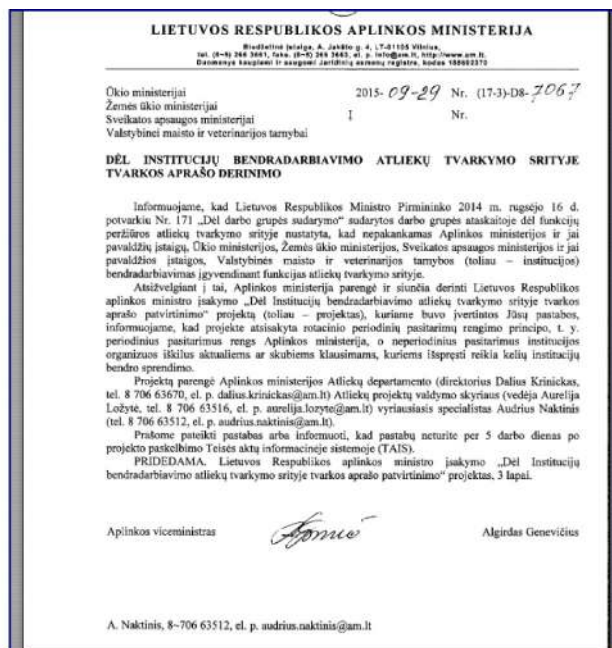
Taip pat ten reikia pasirinkti *stačiakampio kontūro spalvą* (kvadratėlis greta stačiakampio turinio spalvos, dešiniau). Siūlau pasirinkti tokią pačią spalvą, kaip paties stačiakampio. Pakeitę jį dialogą užverkime.

Na štai, programinė įranga paruošta naudoti.

DOKUMENTŲ NUASMENINIMAS

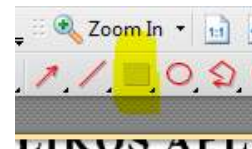
Dirbsime su šiuo atsitiktinai parinktu Aplinkos ministerijos raštu (šaltinis: http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.dok_priedas?p_id=731836). Sakykime, kad mums reikia paslėpti visus jame nurodytų asmenų vardus, pavardes ir kontaktus:

Tolesnių žingsnių *tėra du: asmens duomenų uždengimas ir rezultato išsaugojimas (išspausdinimas)*.

1. Asmens duomenų uždengimas

Atverkite dokumentą su PDF-Xchange Viewer. Pasirinkę stačiakampio įrankį (jį jau aptarėme, žr. paveikslėlį dešinėje) galime paišyti stačiakampius ant norimų paslėpti teksto elementų. Kiekvieną kartą perbraukus dokumentą pele ant jo liks nepermatomas stačiakampis, kurio dydį ir formą galėsite koreguoti tampydami kraštines į bet kurią pusę.

Rezultatas būtų štai toks:

organizuos iškilus aktualiems ar skubiems klausimams, kuriems išspręsti reikia kelių institucijų bendro sprendimo.

Projektą parengė Aplinkos ministerijos Atliekų departamento (direktorius [redacted], tel. [redacted], el. p. [redacted]) Atliekų projektų valdymo skyriaus (vedėja [redacted], tel. [redacted], el. p. [redacted]) vyriausiasis specialistas [redacted] (tel. [redacted], el. p. [redacted]).

Prašome pateikti pastabas arba informuoti, kad pastabų neturite per 5 darbo dienas po projekto paskelbimo Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

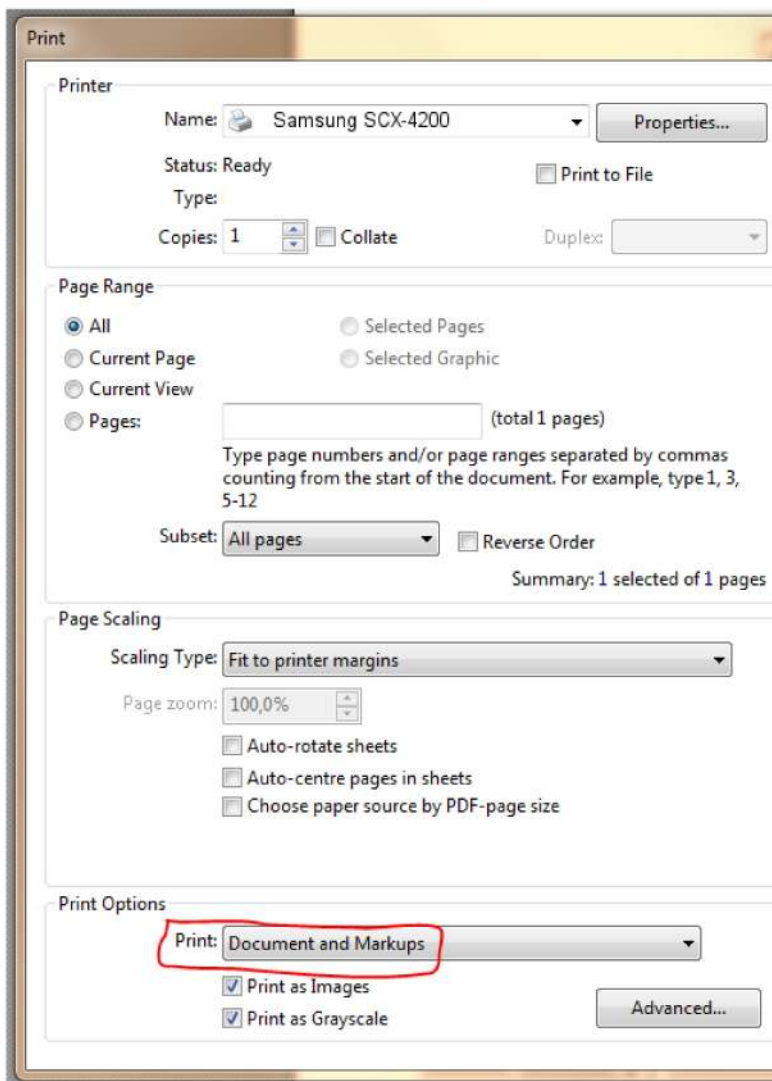
PRIDEDAMA. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo „Dėl Institucijų bendradarbiavimo atliekų tvarkymo srityje tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektas, 3 lapai.

2. Dokumento išsaugojimas (išspausdinimas)

Belieka išspausdinti šį dokumentą, spausdintuvo parinktyse, sekcijoje „Print Options“ nurodant, jog dokumentas turi būti spausdinamas ne vienas, o su pažymėjimais: „Print: Document and Markups“ (jei paliksite numatytąją parinktį „Print: Document“, dokumentas bus išspausdintas be pakeitimų).

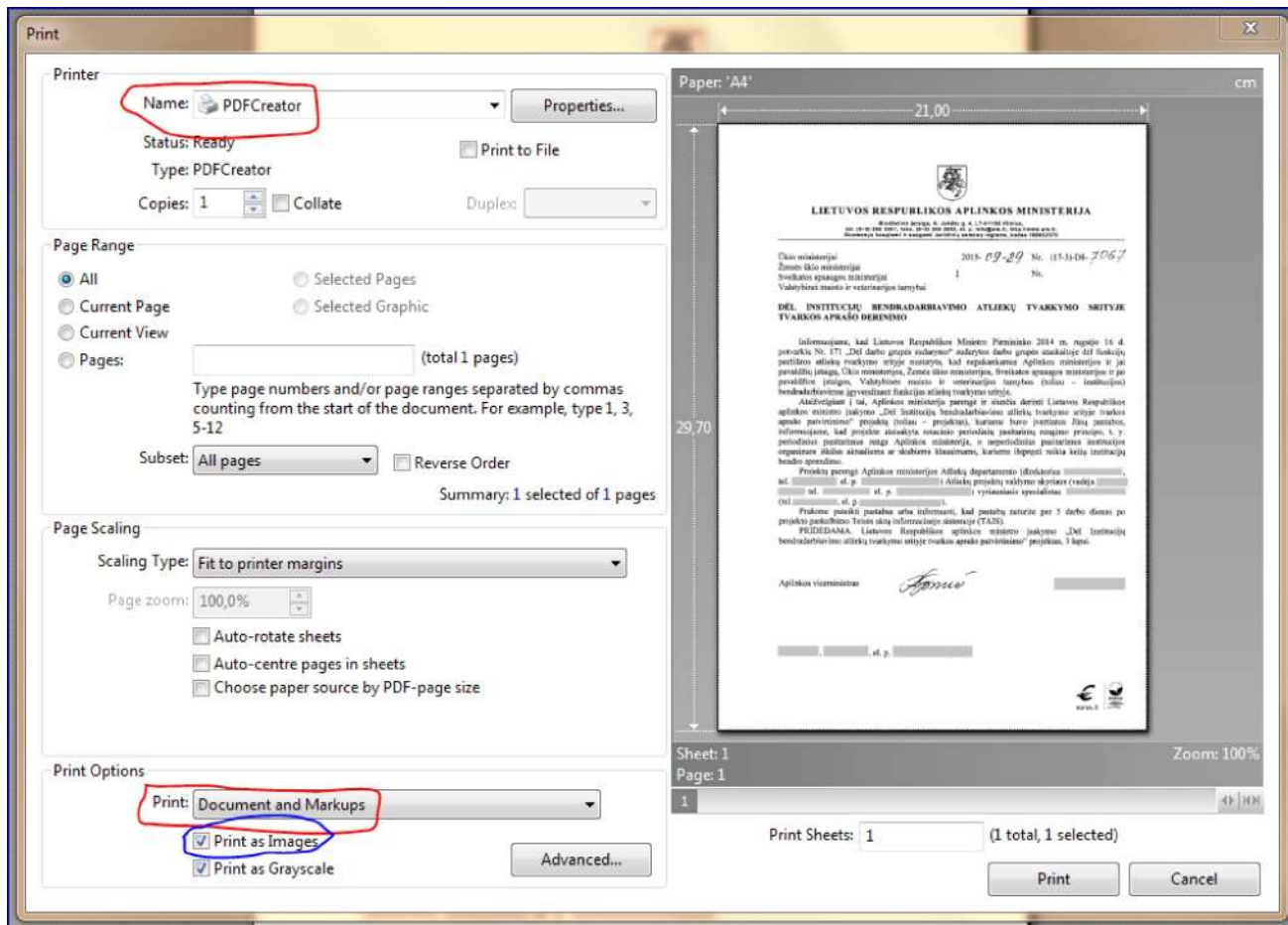
Jei reikia *popierinės dokumento versijos*, spausdiname su aukščiau nurodyta parinktimi į paprastą spausdintuvą (paveikslėlis dešiniau).

Jei reikia *PDF dokumento*, kurį kam nors norime persiųsti, gali kilti pagunda tiesiog įrašyti dokumento pakeitimus. Tai įmanoma, tačiau nepatikima. Atvėrus dokumentą su, pvz., Adobe Reader, paslėptų vietų nesimatys, bet su PDF-XChange Viewer bus galima spalvotus stačiakampius

pašalinti, tad nuasmeninimas bus įveikiamas. Taigi, mums reikia pagaminti naują PDF failą, kuriame spalvoti stačiakampiai būtų *negrįžtamai integruoti į dokumentą*.

Todėl turime daryti lygiai taip pat, kaip popierinio nuasmeninto dokumento gaminimo atveju, tik spausdinti reikia į mūsų įsidiegtą pseudospausdintuvą „PDFCreator“. Dar papildomai siūlau įsitikinti, kad yra pažymėta „Print Options“ sekcijos parinktis „Print as Images“ – tuo užtikrinsime, kad mūsų stačiakampiai bus negrįžtamai „priklijuoti“ prie PDF dokumento, o ne įterpti į jį kaip galimai pašalinami vektoriniai dokumento paveikslėlio sluoksniai:

„PDFCreator“ jūsų paklaus, kaip failą norite pavadinti, kokius metaduomenis išsaugoti, kur jį įrašyti. Po viso to turėsite gražų [nuasmenintą dokumentą](#).

Taigi, toks yra greitas ir efektyvus nuasmenintų dokumentų kūrimo būdas.

Parengė Donatas Glodenis, 2015-10-04